

Р. В. Афанасієв

кандидат юридичних наук, доцент

ДВНЗ “Українська академія банківської справи Національного банку України”

м. Суми

**ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ВПЛИВУ
НА ДІЯЛЬНІСТЬ АДВОКАТА
ЧЕРЕЗ ДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОЦЕДУРИ**

Надзвичайна важливість функціонального навантаження адвокатури вимагає від адвокатів слідування високим етичним стандартам поведінки. Дотримання адвокатами особливих деонтологічних вимог і правил розглядається світовою адвокатською спільнотою як необхідна передумова повноцінного функціонування адвокатури, виконання нею її важливої соціальної ролі в демократичному суспільстві. При цьому специфіка, комплексний характер обов'язків, що покладені на адвокатуру, обумовлюють необхідність збалансування засад служіння адвоката інтересам окремого клієнта та інтересам суспільства в цілому, дотримання принципів законності і верховенства права.

В сучасних умовах реформування системи правозастосовчих органів, державою проголошено мету посилення ролі адвокатури. Адвокатура є засобом, який сприяє зміцненню законності в державі, утвердженню принципів демократизації і гуманізації правосуддя. Вона є обов'язковим елементом системи суспільного устрою. Захищаючи права і законні інтереси громадян та

юридичних осіб, адвокатура виконує функції державного значення, забезпечує публічні інтереси, при цьому залишаючись недержавною інституцією.

Отже, виходячи з суспільного призначення інституту адвокатури, ця діяльність має бути не лише незалежною, але і всебічно забезпеченою комплексом необхідних правових та організаційних гарантій як з боку громадянського суспільства, так і з боку держави.

Відповідно до ст. 33 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, адвоката може бути притягнуто до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених цим Законом. Дисциплінарне провадження – процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку.

Підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності є вчинення ним дисциплінарного проступку, різновиди якого передбачені статтею 34 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”.

Таким чином, за порушення адвокатом професійних обов’язків, передбачених статтею 21 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”, та допущення іншого дисциплінарного проступку, зокрема, порушення Правил адвокатської етики, до адвоката можуть бути застосовані заходи дисциплінарної відповідальності в порядку, передбаченому чинним законодавством про адвокатуру та адвокатську діяльність, а також актами Національної асоціації адвокатів України.

Разом з тим, адвокатська діяльність має бути гарантованою від протиправного впливу та втручання як з боку державних інститутів, посадових та службових осіб, так і з боку окремих громадян. Тому недопустимо зловживання правом на подачу скарги проти адвоката з боку будь-яких осіб, зокрема, представників органів державної влади.

Держава створює належні умови для діяльності адвокатури та забезпечує дотримання гарантій адвокатської діяльності.

Одним із принципів здійснення адвокатської діяльності є незалежність. Адвокатура є незалежною від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Професійні права адвоката визначені статтею 20 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність”. Стаття 23 Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” серед гарантій адвокатської діяльності передбачає: заборону будь-яких втручань і перешкод здійсненню адвокатської діяльності, заборону внесення подання слідчим, прокурором, а також винесення окремої ухвали (постанови) суду щодо правової позиції адвоката у справі, заборону втручання у правову позицію адвоката, заборону притягнення до кримінальної чи іншої відповідальності адвоката (особу, стосовно якої припинено або зупинено право на заняття адвокатською діяльністю) або погроз застосуванням відповідальності у зв’язку із здійсненням ним адвокатської діяльності згідно із законом, недопустимість притягнення адвоката до відповідальності через його висловлювання у справі, у тому числі ті,

що відображають позицію клієнта, заяви у засобах масової інформації, якщо при цьому не порушуються професійні обов'язки адвоката.

Згідно ч. 2 ст. 36, ч. 3 ст. 34 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", не допускається зловживання правом на звернення до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, у тому числі ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність адвоката без достатніх підстав, і використання зазначеного права як засобу тиску на адвоката у зв'язку із здійсненням ним адвокатської діяльності. Не є підставою для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності винесення судом або іншим органом рішення не на користь його клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правової допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку.

Тому чинним законодавством, зокрема, Законом України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність", Регламентом кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону, затвердженого Рішенням Ради адвокатів України, Положенням про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, затвердженим Рішенням Ради адвокатів України, регламентовано дисциплінарне провадження стосовно адвокатів.

Дисциплінарне провадження стосовно адвоката здійснюється в особливому порядку. Адвокат вважається невинуватим у вчиненні дисциплінарного проступку і не може бути підданий дисциплінарному покаранню, доки його вину не буде доведено в законному порядку і встановлено рішенням дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Адвокат не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні дисциплінарного проступку. Обов'язок доказування вини адвоката у вчиненні дисциплінарного проступку покладається на особу, яка ініціює дисциплінарне провадження стосовно адвоката. Звинувачення адвоката не може ґрунтуватися на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини адвоката тлумачаться на його користь. Тож, в дисциплінарному провадженні стосовно адвоката застосовуються гарантії презумпції невинуватості.

Скарга на дії адвоката, оформлена без дотримання передбачених законодавством вимог, подана за межами строку притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності або така, що не містить відомостей про зміст дисциплінарного проступку адвоката, виклад обставин, якими обґрунтовуються вимоги скажника та зазначення доказів, що підтверджують кожен обставину, повертається заявникові (скаржникові) з відповідними роз'ясненнями. Рішення про це приймає Голова кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, до якої адресовано заяву (скаргу). Такий порядок дозволяє уникнути необґрунтованих скарг на адвокатів та свавільного втручання в здійснення адвокатської діяльності.

Адвокати в своїй діяльності мають слідувати вимогам адвокатської етики, передбачених Правилами адвокатської етики. Конфлікти, які вини-

кають в адвокатському середовищі повинні спочатку проходити стадію корпоративного розгляду.

Тому при виникненні конфлікту між адвокатами, наслідком якого є звернення одного з них зі скаргою до кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури регіону, адвокат, який ініціював звернення, зобов'язаний надати докази того, що ним вжиті заходи мирного врегулювання такого конфлікту, зокрема, документи, які свідчать про результати розгляду конфлікту радою адвокатів регіону, а стосовно адвоката іноземної держави – асоціацією адвокатів чи правового товариства відповідної держави, для пошуку шляхів мирного залагодження конфлікту, за умов, що це можливо з дотриманням положень законодавства і Правил адвокатської етики.

Окремо слід зазначити, що заяви до органів адвокатського самоврядування, подані без дотримання вимог Закону України “Про адвокатуру та адвокатську діяльність” та Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність, на умовах Закону України “Про звернення громадян” та з посиланням на нього, мають розглядатися і вирішуватися на правових позиціях зазначеного закону.

О. В. Афонін

Класичний приватний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА Ч. 4 СТ. 212 КК УКРАЇНИ

Ч. 4 ст. 212 КК України визначає, що особа, яка вчинила діяння, передбачені частиною першою та другою, або діяння, передбачені частиною третьою (якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах) цієї статті звільняється від кримінальної відповідальності, якщо вона до притягнення до кримінальної відповідальності сплатила податки, збори (обов'язкові платежі), а також відшкодувала шкоду, завдану державі їх несвоєчасною сплатою (фінансові санкції, пеня).

Передумовою звільнення винного в ухиленні від сплати податків, зборів є вчинене умисне ухилення від сплати обов'язкових платежів, що входять в систему оподаткування, запроваджених у встановленому законом порядку, вчинене службовою особою підприємства, установи, організації, незалежно від форми власності або особою, що займається підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи чи будь-якою іншою особою, яка зобов'язана їх сплачувати, 1) якщо ці діяння призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у значних розмірах (609 000 грн.), 2) або ті самі діяння, вчинені за попередньою змовою групою осіб, 3) чи якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах (1 827 000 грн.), 4) або якщо вони призвели до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів в особливо великих розмірах (3 045 000 грн.), за умови, що особа раніше не була судима за ст. 212 КК України.

